

Stráže Svätej spravodlivosti

Zo súdnych kníh z rokov 1388-1398 poznáme asi tucet mien majstrov svätej spravodlivosti. Boli to okrem iných: Nicolao, Michael, Climco, Martinus, Stephan, Magerlin, Mathias, Adam, Barthus, Clemens, Haneman, Thomas, Werner. Po lekársku pomoc ľudia chodili aj ku katovi, vedel vyliečiť zrazené rameno, zlomenú ruku, nohu, poznal rany, považovali ho aj za odborníka na kožné choroby a privyrábal si aj ako zubár na vytrhávanie boľavých zubov. Na druhej strane z kníh z prelomu 16. / 17. storočia vieme, koľko Biecz platil katovi, ale aj koľko na katov zarábal. Strach z kata bolo potrebné z času na čas prekonať. Stávalo sa, že keď niekto ochorel išiel ku katovi, lebo bol považovaný za znalca chorôb. Medzi právomoci a povinnosti kata patrilo: mučenie, vyhlasovanie rozsudkov a poprava.

Úlohy zrealizované v rámci projektu Majster Svätej Spravodlivosti na Karpatskými Chodníkmi beskydnikov; Biecz – Bardejov

- Multimediálna expozícia vo veži a v suteréne radnice v Bieči,
- Silueta kata Jurka pred hlavným vchodom do Turmy,
- Vybavenie kostýmami a rekvizitami (voz, pranie a iné doplnky) pre rekonštrukčnú skupinu „Kata Jurka“ a zbojníkov-beskydnikov,
- Publikácia. „Tam ku katovi. Turistická trasa Majstra Svätej spravodlivosti“,
- Účasť historických skupín:
 - „Kat Jurek i beskydnici“ z Bieczu na Bardejovskom jarmoku, Rolandových hrách, Pozdrav z retro vlaku, Slávnostné otvorenie radnice väzenia,
 - „Stredovekí zbojníci“ z Bojníc na Bardejovskom jarmoku, Rolandove hry,
- Folder - Informačná a propagačná brožúrka projektu vznikajúceho turistického produktu,
- Filmová reportáž.

Turistický produkt je v súlade s: Karpatským dohovorom, Stratégiou karpatskej značky Carpathia, Stratégiou rozvoja čarovnej krajiny Lemkov a Pogóranov.

MAJSTER SVÄTEJ SPRAVODLIVOSTI

NA CHODNÍKU BESKYDSKÝCH ZBOJNÍKOV

„BESKYDNÍKOV“

BIECZ – BARDEJOV

Na dodržiavanie vtedajšieho zákona dohliadali súdy a na služby výkonu trestov slúžili miestni kati. V našom regióne mali právo meča Sanok, Biecz, Przemysł a Bardejov. Tieto mestá sa mimoriadne zapísali do presadzovania spravodlivosti.

„Boh nás ochraňuj pred spravodlivosťou Bardejova!“

Na prvom mieste sa nepochybne umiestnil Bardejov, ktorý bol kedysi známy svojou strohosťou a remeselnou vynaliezavosťou. Kniha rozsudkov v mestskom archíve nám ponúka k tejto téme množstvo informácií. Spomína sa tu trest spálenia za krádež medu a zničenie úla, statie hlavy za krádež šatky počas jarmoku v Bardejove a dokonca aj ukrižovanie za krádež v dome starostu. Niet divu, že v celej provincii Šariša bolo obľúbené príslovie: „Bože, zachráň nás pred bardejovskou spravodlivosťou!“. V bardejovskom múzeu sa nachádza aj výhražný list Fedora Hlavatého z roku 1493 adresovaný mešťanom, v ktorom pod hrozbou trestov ilustrovaných kresbami žiadal odškodné za vysoké tresty a popravu svojich spoločníkov.

Radničná turma v Bieczu

Radničná väznica - turma bola založená v 14. storočí a pozostávala z malej miestnosti pre ženy a väčšej miestnosti, kde sa prehľadávali a vypočúvali väzni. Ďalej je to mužský žalár, kde zločinci a podozriví čakali na súd alebo rozsudok. Veľký okenný výklenok, tzv. „cela smrť“, kde boli väzni posledné dni zavretí a odsúdení na smrť. V turme sa nachádzajú siluety kata (dve obrazové verzie) a väzňov v kostýmoch zo stredoveku. V mučiarňi je nainštalovaný multimediálny projektor ako holografický systém, ktorý predstavuje animáciu storyboardu so zvukom súvisiacim s historickou udalosťou zo 17. storočia s opravárom radničných hodín Maciejom Mazurekom. Animácia na motívy príbehu umučeného meštana je zaujímavým príspevkom do histórie súdництва v Bieczu. Výstava je doplnená o informačné tabule približujúce históriu súdництва v Bieczu v stredoveku.

Bardejovský jarmok

Jedno z najvýznamnejších kultúrnych podujatí na Slovensku, na ktorom sa zúčastňujú remeselníci a vystavovatelia s ručnými prácami nielen z blízkeho okolia ale aj zo susedných európskych štátov. Zároveň sa organizujú rôzne kultúrne podujatia vrátane prezentácií historických skupín.

Rolandove hry

Podujatie je možnosťou pre prezentácie viacerých historických skupín, ukážky týchto skupín reprezentujú rôzne epochy a historické udalosti na pôvodnom území Slovenska a v okolí.

Kat Jurek a Beskydnici

Historická skupina je vybavená kostýmami kata a jeho pomocníkov, kostými Beskydníkov a odsúdených väzňov zo stredoveku, ako aj „pojazdným“ pranierom a v minulosti často používaný povoz ťahaný koňmi. Táto výbava umožnila zúčastniť sa skupinám na podujatiach propagujúcich historické fragmenty z histórie Bardejova a Bieczu.

Na trase výletu sú ďalšie veľmi zaujímavé atrakcie nášho regiónu Čarovnej krajiny Lemkov - Rusnákov a Pogórzania, ktoré je možné navštíviť.

Atrakcie čarovnej krajiny Lemkov - Rusnákov a Pogórzania

A

Kostol sv. Michala archanjela v Binarowej UNESCO

Atrakcie v Bieczu:

Kolegiálny Kostol Božieho Tela, Múzeum Bieckej Krajiny, Dom s baštou, Kromerówka, Kováčska bašta, Turma (veža) v Radnici, Radnica, Výstava Židov v Bieczu, Knižnica Biecz.

B

C

Regionálne Múzeum PTTK v Gorliciach

Galéria súčasného umenia „Dwór Karwacjanów“ v Gorliciach

D

E

Skanzen naftového priemyslu „Magdaléna“ v Gorliciach

Katova lavica v Bazilike sv. Egídia v Bardejove

Pôvodná stredoveká katova lavica stojí pri bočnom vchode v bazilike svätého Egida. Kat s rodinou z tohto miesta sa zúčastňoval na liturgických sláveniach na omšiach.

4

Regionálne múzeum PTTK v Gorliciach

5

Okrem rôznych výstav súvisiacich s históriou 1. svetovej vojny a ropným priemyslom si môžete pozrieť repliku katovho meča podľa Dembowského, ktorého použil kat.

Kat na trhovisku v Bieczu

Symbolická postava, ktorá už teraz vzbudzuje u obyvateľov i turistov veľký záujem a sústreďuje tak pozornosť na históriu mesta, ktoré v stredoveku strážilo dodržiavanie zákonov a výkon práva.

6

Prícestná kaplnka v Bieczu

7

Prícestná kaplnka v Bieczu (ul. Bochniewiczza) na trase do Rożnowic, v mieste, kde sa nad zbojníkmi-beskydníkmi vykonávali rozsudky, podľa žaloby a to obesením.

Keď sa vyberiete na výlet po stopách Beskydníkov, určite navštívte miesta a objekty súvisiace s uplatňovaním starého bardejovského práva a bardejovských katov.

Obrazové predmety a miesta súvisiace

Katov dom v Bardejove

Obrazové predmety a miesta súvisiace s katmi a aplikáciou starého zákona.

1

Kat na trhovisku v Bardejove

2

Symbolická postava, ktorá vzbudzuje medzi turistami veľký záujem a sústreďuje tak pozornosť na históriu mesta, ktoré v stredoveku strážilo výkon práva.

Maják - kandeláber Kopfstock v Bardejove

Na druhej strane pred bývalou Hornou bránou stojí ešte starý kandeláber z roku 1500, tzv. Kopfstock, kde sa vykonávali popravy, veľmi často tam síňali zlodějov.

3

Palác Długoszków v Siary

F

Kostol sv. Filipa a Jakuba v Sękowej, UNESCO

G

Cintorín z 1. svetovej vojny v Magure Małastowskiej

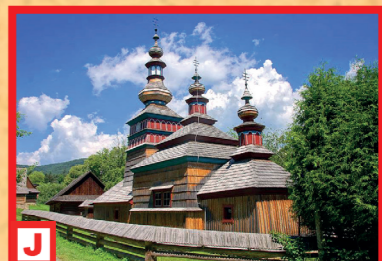
H

I

Zrúcanina hradu v Zborove

Skanzen v Bardejovských Kúpeľoch

J

K

Bardejovské Kúpele

Atrakcie Bardejova:

Radničné námestie v Bardejove zapísané v UNESCO, Bazilika sv. Egídia, Šarišské múzeum, Židovská synagoga, múzeum ikon.

Tip na výlet: KARPATSKÉ CESTY BESKYDNÍKOV BIECZ - BARDEJOV

Dvojdňový pobyt v Bardejove s jednou alebo dvoma nocami, návšteva atrakcií Bardejova a blízkeho okolia, jeden deň strávený na trase medzi Bardejovom a Bieczom, návšteva turistických atrakcií a následne dvojdňový pobyt v Bieczy s jednou alebo dvoma nocami, návšteva zaujímavosti mesta Biecz a jeho okolia.

Turistické podujatie (pobyt):

5 dní, 3 noci, stravovanie (3x raňajky, 4 x obedy, 3x večere)

Návrh ďalších atrakcií podľa potreby, napr.:

- ukážka v kostýmoch z dobových čias,
- príbehy o legendárnej katovej škole v Bieczy,
- príbehy o zbojníkoch-beskydníkoch počas ich lúpežníckych ciest,
- príbehy o bardejovských katoch a katoch z Biecza,
- regionálne jedlá úzko súvisiace s lemkovskou a pogórskou kultúrou,
- mini koncerty lemkovskej a pogórzańskiej hudby.

Potenciálnymi skupinami zákazníkov sú:

seniori v organizovaných skupinách, študenti v spolupráci so školami, rôzne združenia turistov.

Navrhovaný región, ktorému bude ponuka produktu cestovného ruchu adresovaná a bude potenciálnym zákazníkom, na slovenskej a poľskej strane, napr. Sliezska Aglomerácia.

Realizácia projektu prispela k príprave turistického produktu umožňujúceho organizovanie výletov – turistických podujatí na poľsko-slovenskom pohraničí, medzi Bieczom a Bardejovom.

Hlavné turistické atrakcie

Šarišské múzeum v Bardejove

Odsúdenia a súdne tresty vykonával mestský kat, ktorý používal rôzne mučiace nástroje a techniky. Niektoré z týchto nástrojov sú historickou expozíciou umiestnenou v stredo-vekej radnici. Je tam katov meč, halapartne, zbroj, železná košeľa a mnoho iných vecí. Svedectvom tých čias sú originálne dokumenty.

Múzeum Starodávneho Práva „Legendárna Škola Kata“ v Bieczy

Výstava v bieczyckých suterénoch, ktorá je v Európe unikátom, zobrazuje vývoj trestného práva od rímskych čias až do roku 1776. Návštevníci sa dozvedia o pôvode legendy o „Bieckej škole katov“. Či je alebo nie je čarodejnica si bude môcť každý turista „na vlastnej koži overiť“ na jedinom mieste v Poľsku kde si môže „overiť čarodejníctvo“.

Múzeum Zemi Bieckiej - regiónu Biecza v Bieczy

Exponáty súvisiace s vykonávaním zákona sú umiestnené vo väznici. Dom s vežou je renesančný nájomný dom s jednou z najstarších lekární. Prezentované sú lekárenské tradície, meštianska kultúra, hudobná minulosť a sakrálné umenie. Nájomný dom Kromerówka z roku 1519. Diela: Marcin Kromer a Wacław Potocki. Kováčska veža spolu s fragmentom múru je pozostatkom niekdajšieho obranného systému.

MAJSTER SVÄTEJ SPRAVODLIVOSTI NA KARPATSKÝMI CHODNÍKMI BESKIDNIKOV; BIECZ - BARDEJOV

